

תמלול ראיון ד"ר ספי הנדלר 28/11/2018 על ידי טלי ליפקין שחק – גלי צהל

תמלול

טלי ליפקין שחק : שלום לך, לילה טוב לך ד"ר ספי הנדלר, אוצר ראשי של תערוכת "קווי הגנה". אתה ראש החוג לתולדות האמנות באוניברסיטת תל אביב, לפני הכל והאוצר הראשי של תערוכת "קווי הגנה". שלום.

ד"ר ספי הנדלר : נכון. היי, כיף להיות אצלך, ערב טוב טלי.

טלי ליפקין שחק : כיף לדבר איתך וגם לברך אותך על זה, תערוכה שנפתחה ממש הערב בירושלים.

ד"ר ספי הנדלר : כן. תל אביב, כמובן.

טלי ליפקין שחק : נפתחה בתל אביב, כמובן, אוניברסיטת תל אביב.

ד"ר ספי הנדלר : כבודה של ירושלים...

טלי ליפקין שחק : ברור.

ד"ר ספי הנדלר : במקומה מונח.

טלי ליפקין שחק : ברור.

ד"ר ספי הנדלר : כן. חלק מעונת התרבות צרפת ישראל והשם שציטטת אמר הכל. לאומים הם סכום השאיפות והטראומות שלהם ואני חושב שמעטים הם הדברים שמציגים זהות לאומית צרפתית וישראלית כמו הטראומה שגלומה מצד אחד בקו ברלב ומצד שני בקו מז'ינו, שני קווים שהבטיחו לנו כחברות הגנה מפני האויב ושקט ושגשוג והתמוטטו בכל רעש גדול בתוך ימים ספורים במקרה הטוב, במקרה של קו ברלב זה לקח כמה שעות. ואנחנו מנסים לאמץ דרך שני מבטים... מיכה ברעם שהיה איתנו הערב וזה היה מאוד מרגש, צילומים שחלקם לא הוצגו אף פעם של קו ברלב... ועד רגע הקריסה ואחריו. וקו מז'ינו שהוא עצום, אני לא יודע כמה מהמאזינים שלנו ביקרו, זה פרויקט הבניה הגדול ביותר בצרפת במאה העשרים, 7000 מבנים וצלם צרפתי צעיר, אלכסנדר קרקז'ה שחי שם וגדל שם כילד, צילם את זה והאימוץ של שני הקווים האלו הוא באמת לטעמי לפחות מפעים.

טלי ליפקין שחק : ומה, מה הוא מבקש לומר? הוא מבקש לומר שלא נלך שבי אחרי מקסם שווא של ביצורים ושל חפירות?

ד"ר ספי הנדלר : זו הגדרה שמאוד מאוד מעניינת, שאני... להגיע למסקנה הזאת שהיא אולי מוצדקת, אבל אני רוצה שהמבקר יגיע אליה. זה היום נושא שנוי במחלוקת ושהוא חוצה את הגבולות הישראליים או הפלשתיניים, זה קורה בארה"ב, בגבול עם מקסיקו, זה קורה באפריקה, זה קורה באירופה בגבול ההונגרי, בהמון מקומות. אנחנו רואים המון חומות והמון גדרות הגנה מפני אחרים, אולי קצת פחות מפני משוריינים ויותר מפני אנשים. אבל השאלה הזאת היא שאלה מאוד אקטואליות ואני חושב שהאמנות יכולה להציע עליה מבט וזה מה ש... אצרה את התערוכה יחד איתי גליה גור זאב ורצתה לומר, בואו ניתן לאמנות להיות תיבת התהודה של השאלות הפוליטיות והחברתיות האלו.

טלי ליפקין שחק : בהרבה מקומות, גדרות הפרדה, ביצורים, הפכו עם השנים או שמוטטו אותם והם היו בכך לסמל שהתמוטטו, או הפכו אותם לאובייקט אומנותי.

ד"ר ספי הנדלר : כל קו הגנה נושא בתרמילו ביום היווסדו את יום התמוטטותו. זה יכול להיות דרך הסכם שלום, זה יכול להיות דרך מלחמה. זה יכול פשוט עם חלוף הזמן. אבל הם נשארים בנוף. הפרטנר שלנו בתערוכה, עיתון "הארץ", אלוף בן אמר הערב שאת חושבת על כל אתרי התיירות בישראל, הרבה מאוד מהם, מחומות ירושלים ומטה, הם חומות ומבצרים. עכשיו, דווקא החומות המודרניות האלו, קו ברלב הלא מאוד אסתטי וקו מז'ינו שיש בו איזה אסתטיקה...

טלי ליפקין שחק : הצרפתים כמובן.

ד"ר ספי הנדלר : כמובן. אנחנו מציגים היום את החומה הסינית דרך יצירה של אולי האמנית המפורסמת בעולם, מרינה אברמוביץ, אז רואים באמת את הכוח שהוא גם כוח אסתטי ואסור להתעלם ממנו כשבאים לדבר על השאלה הזו, שאני חושב שבאמת אמורה להעסיק כל אחד מאיתנו כאזרח ולא רק השאלה אם אתה בעד או נגד גדר ההפרדה.

טלי ליפקין שחק : זה נשמע כמו תערוכה מאוד מרתקת שתעורר הרבה מחשבה והיא אקטואלית ותחשוב על הזמן שעבר מקו מז'ינו ועד ימים, עד ימינו אלה, וביצורים שעוד לפני הרבה לפני קו מז'ינו, כל החומות וכל הביצורים שההיסטוריה האנושית ידעה והקימה, מוטטה, כבשה והפילה.

ד"ר ספי הנדלר : הביצורים שאני הכי אוהב, אם אפשר לומר ככה.

טלי ליפקין שחק : כן.

ד"ר ספי הנדלר : הם הביצורים של מיכאלאנג'לו... מתכנן עבור פירנצה. הוא מהנדס הביצורים הראשי של פירנצה ב-1520 עד 1530. הם יפהפיים. עד היום שמורות לנו תוכניות שלו כמהנדס. הם עומדים ב... וגם הם בסופו של דבר מתמוטטים. בואי לא נשכח את זה כשאנחנו היום ממשיכים להאמין שרק עוד קו הגנה אחד ועוד לבנה אחת תגן עלינו באופן הרמטי. חשוב לזכור שזה אף פעם לא עבד בהיסטוריה, אני לא בטוח שיש ימשיך לעבוד בעתיד.

טלי ליפקין שחק : ד"ר ספי הנדלר, אוצר ראשי של תערוכת "קווי הגנה", ראש החוג לתולדות האמנות, אוניברסיטת תל אביב, תודה לך, לילה טוב.

ד"ר ספי הנדלר : תודה טלי, ערב טוב.

טלי ליפקין שחק : שלום.